

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool te BORNEM

Hoofdstructuur basisonderwijs

Instellingsnummer 10801

Instelling Vrije Basisschool

Directeur Maurits VAN DEN BOSSCHE en Dirk DE OST

Adres Victor Kegelsstraat 1 - 2880 BORNEM

Telefoon 03-889.08.62

Fax 03-889.97.17

E-mail directie.hingene@huveneersschool.be

Website www.huveneersschool.be

Bestuur van de instelling VZW Katholieke Scholen Groot-Bornem

Adres Driesstraat 10 - 2880 BORNEM

Scholengemeenschap Vrije Basisscholen Groot Bornem

Adres Jan Hammeneckerstraat 99 - 2880 BORNEM-Mariekerke

CLB Vrij CLB Het Kompas

Adres Vijfhoek 1 A - 2800 MECHELEN

Dagen van het doorlichtingsbezoek 06-02-2017, 07-02-2017, 08-02-2017, 09-02-2017

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 09-02-2017

Datum bespreking verslag met de instelling 10-03-2017

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Frans DE BIE

Teamleden Hilde REYNIERS, Willy DE HERDT

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	8
2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus	8
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	8
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	9
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	9
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	9
3.1.1.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie	9
3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wetenschappen en techniek	9
3.1.1.3 Kleuteronderwijs: mens en maatschappij	9
3.1.1.4 Kleuteronderwijs: mens en maatschappij en Kleuteronderwijs: wetenschappen en techniek en Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie	9
3.1.1.5 Lager onderwijs: wiskunde	13
3.1.1.6 Lager onderwijs: wetenschappen en techniek	16
3.1.1.7 Lager onderwijs: mens en maatschappij	17
3.1.1.8 Lager onderwijs: mens en maatschappij en Lager onderwijs: wetenschappen en techniek	17
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?	21
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	21
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	22
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	24
4.1 Onderwijsaanbod	24
4.2 Leerbegeleiding	26
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	30
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	33
6.1 Wat doet de school goed?	33
6.2 Wat kan de school verbeteren?	34
6.3 Wat moet de school verbeteren?	34
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	35
8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG	35

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal leergebieden.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - ♦ het onderwijsaanbod
 - ♦ de uitrusting
 - ♦ de evaluatiepraktijk
 - ♦ de leerbegeleiding.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg. In dit luik rapporteert het inspectieteam ook over het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid van de school.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Dit verslag rapporteert over de doorlichting van de Vrije Basisschool 'Huveneersschool' te Bornem. De school ligt in een landelijke, rustige uithoek waar de Rupel in de Schelde uitmondt en vlak bij het Zeekanaal. De school bestaat uit twee dicht bij elkaar gelegen vestigingsplaatsen, Wintam en Hingene, die elk zowel kleuter- als lager onderwijs aanbieden. De school plant ingrijpende bouwwerken. Het schoolbestuur verdeelde het directieambt over twee halftijdse directeurs. Vroeger had de school één voltijdse directeur. De meeste teamleden wonen in de ruime schoolomgeving. Het team is een mix van zowel ervaren als jonge teamleden. De instroomkenmerken van de leerlingen zijn een weerspiegeling van de lokale bevolking. Doorgaans is Nederlands de voertaal. In haar oordeel houdt de onderwijsinspectie rekening met specifieke kenmerken van de school, de omgeving, het personeel en de leerlingen.

Op basis van het vooronderzoek van 30 januari 2017 bepaalde de onderwijsinspectie de focus die ze tijdens deze doorlichting onderzocht. In de kleuterafdeling ging ze de inspanningen van het schoolteam na om voor wiskundige initiatie, mens en maatschappij, en wetenschappen en techniek de ontwikkelingsdoelen na te streven. In de lagere afdeling onderzocht de onderwijsinspectie de resultaten van het schoolteam om voor wiskunde, mens en maatschappij en wetenschappen en techniek de eindtermen te bereiken. Daarnaast peilde de onderwijsinspectie naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van het onderwijsaanbod en de leerbegeleiding en naar aspecten van het algemeen beleid. Ten slotte onderzocht zij ook een selectie van regelgeving en de mate waarin de school aandacht heeft voor de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leeromgeving.

Het onderzoek naar de onderwijsdoelstellingen voor wiskundige initiatie en wiskunde wijst uit dat in beide afdelingen de resultaten aan de verwachtingen van de overheid voldoen. Het schoolteam streeft in voldoende mate bij de kleuters de ontwikkelingsdoelen van wiskundige initiatie na en de leerlingen bereiken in voldoende mate de eindtermen van wiskunde.

De kleuteronderwijzers zorgen voor een levensecht en aantrekkelijk thematisch en geïntegreerd onderwijsaanbod. De klassen en hoeken verrijken zij met uitdagende speelleermaterialen. Kleuters kunnen spelend, denkend, handelend en sprekend wiskundige inzichten opdoen. De kleuteronderwijzers bevorderen de zelfstandigheid en zelfsturing. Zij dagen de kleuters uit om wiskundige problemen op hun niveau aan te pakken en op te lossen. De onderwijzers hanteren onderwijsleerpakketten die de verticale samenhang bevorderen en die zij voldoende flexibel inschakelen. Zij gebruiken genormeerde toetsen om de onderwijskwaliteit te bewaken. Indien nodig spreken de onderwijzers af om verbeteringen aan te brengen. Het onderwijsaanbod voor wiskunde is voldoende volledig, evenwichtig en doelgericht. Voor het aspect kloklezen is er nood aan afspraken over de graduele opbouw en aan betere individuele didactische materialen. Sommige onderwijzers houden vast aan een sturende, frontale onderwijsstijl, wat de groei naar zelfstandigheid en bij de leerlingen zelfsturing belemmert. De teamleden hanteren voor de leergebieden mens en maatschappij en wetenschappen en techniek naar traditie de benaming wereldoriëntatie.

Het onderzoek naar de onderwijsdoelstellingen voor mens en maatschappij en wetenschappen en techniek wijst uit dat de school niet voldoet aan de verwachtingen van de overheid. In de kleuterafdeling staan de leerplandoelgerichtheid en de daarbij horende evaluatiepraktijk niet op punt. Dit neemt niet weg dat de kleuteronderwijzers vanuit hun ervaring een uitdagende onderwijs- en leeromgeving bieden waarin de kleuters zich veilig voelen en kansen krijgen om de omringende wereld te ontdekken. De leefwereld van de kleuters en de realiteit zijn richtinggevend voor het aanbod. In de lagere afdeling stelt de onderwijsinspectie verschillen vast in de kwaliteit van de planning en de uitvoering tussen teamleden en tussen de vestigingsplaatsen. De mate waarin de leerplanimplementatie gevorderd is, verschilt tussen Wintam en Hingene. Ook stelt de onderwijsinspectie vast dat de leerplandoelgerichtheid, de volledigheid, het evenwicht, de verticale samenhang en de evaluatiepraktijk in een aantal klassen niet op punt staan. In sommige klassen beantwoordt de voorziene onderwijstijd voor wereldoriëntatie niet aan de minimumverwachtingen van de eigen koepel. De recent afgesproken leerlijn voor tijds- en ruimtekaders wordt niet in elke klas nauwgezet geïmplementeerd en functioneel aangewend. Het domein techniek krijgt een wisselende aandacht. Anderzijds stelt de onderwijsinspectie vast dat de lagere afdeling de ruime schoolomgeving uitgebreid verkent tijdens tal van boeiende excursies, en dat de onderwijzers hun aanbod afstemmen op de interesses van de leerlingen en de hen omringende werkelijkheid. De mate waarin zij aandacht hebben voor de actualiteit is leerkrachtafhankelijk. Tijdens schoolprojecten werken beide teams van de kleuter- en lagere afdeling gezamenlijk aan de uitwerking van een thema.

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de processen in de focus maakt duidelijk dat het schoolteam zich inspant om het onderwijsaanbod te verrijken met activiteiten die aansluiten bij de visie van het pedagogisch project van de school. Acties in functie van onder meer mobiliteitseducatie, milieu, sport, kunst en cultuur zijn met het schoolleven verweven. Het schoolteam investeert ook in de samenwerking tussen de school en bejaarden en mensen met een beperking en in de ondersteuning van solidariteitsacties. Het schoolteam werkte recent een schoolvisie op zorg- en leerbegeleiding uit. Alle teamleden waren hierbij actief betrokken. De schoolvisie wordt langzaamaan in de schoolcultuur verankerd. De beide directeurs bekleden ieder een half ambt van zorgcoördinator. De combinatie van het directieambt en het ambt van zorgcoördinator is een zware opgave. De eerstelijnszorg wordt door de kleuteronderwijzers vrij spontaan opgenomen. In de lagere afdeling kan dit groeien door in te zetten op binnenklasdifferentiatie, waarbij ook de niveaudifferentiatie voldoende aandacht krijgt. De zorgleerkrachten van de kleuterafdeling bieden de kleuteronderwijzers een degelijke tweedelijnszorg. Hierbij krijgt ook de systematische bevordering van de motoriek van de kleuters specifieke aandacht. De tweedelijnszorg in de lagere afdeling legt in de ene vestigingsplaats de klemtoon op co-teaching en in de andere op klasexterne ondersteuning. De leerbegeleiding van het schoolteam richt zich in de eerste plaats op het welbevinden en de betrokkenheid van de leerlingen. De (ortho)didactische leerbegeleiding voor wiskunde heeft nog groeikansen. De teamleden hebben moeite om hun onderwijsaanbod af te stemmen op het niveau dat de zorgleerlingen nodig hebben. Het schoolteam zette de eerste stappen om meer planmatig en handelingsgericht te werken. De lagere afdeling plant overwegend korte, weinig diepgaande zorginterventies. Het zorgteam varieert de zorgaanpak. Sommige klasgroepen worden verdeeld over de klas- en de zorgleraar, waarbij de ene groep de les van de klasleraar krijgt en de andere groep een identieke les van de zorgleraar krijgt. In andere klassen ondersteunen de zorgleraren de klasleraren met vormen van co-teaching.

Het onderzoek van het algemeen beleid toont aan dat de beide directeurs hardwerkend en gedreven zijn met een hart voor leerlingen, ouders en collega's. Zij kiezen voor een participatieve en democratische leiderschapsstijl. Ook de teamleden getuigen van werklust en gedrevenheid. Zij zorgen daarbij voor een veilig, positief school- en klasklimaat. De opvolging van de teamleden heeft groeikansen. Zo kunnen klasbezoeken met verslag en nabespreking en functioneringsgesprekken nog sterker aangegrepen worden om de gelijkgerichtheid te bevorderen. De veranderingsbereidheid en –capaciteit zijn sterk wisselend tussen de teamleden. Een aantal van hen is gehecht aan een traditionele onderwijspraktijk en aan een ruime autonomie bij de vormgeving ervan. Het pedagogisch project geeft richting aan de schoolvisie. De zorgvisie is recent opgesteld. De gedifferentieerde personeelsvergaderingen spelen in op de verzuchtingen van de deelteams en vormen een goede basis voor een vlotte besluitvorming. Niet elke vestigingsplaats beschikt over een leerlingenraad. Om de onderwijskwaliteit te bewaken, analyseren de teamleden de resultaten van genormeerde proeven. Indien nodig sturen zij het onderwijsaanbod bij. De resultaten kunnen nog beter benut worden met een trendbewaking op langere termijn.

Het onderzoek naar de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leer- en werkomgeving wijst uit dat het schoolteam deze aspecten voldoende dynamisch bewaakt en waar nodig stappen zet om deze aspecten te verbeteren. Enkele aspecten kunnen verbeterd worden, maar de onderwijsinspectie vertrouwt op het beleidsvoerend vermogen van het bestuur en de school om deze snel aan te pakken.

Het onderzoek naar de geselecteerde aspecten van de overige erkenningsvoorwaarden en regelgeving toont aan dat het schoolteam de onderzochte reglementering respecteert.

De onderzochte leergebieden wiskundige initiatie in de kleuterafdeling en wiskunde in de lagere afdeling voldoen. De onderwijsinspectie formuleert zowel in de kleuter- als lagere afdeling een gunstig advies beperkt in de tijd voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' in functie van de leergebieden mens en maatschappij en wetenschappen en techniek. Zij formuleert een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne' en voor de overige erkenningsvoorwaarden. De onderwijsinspectie wenst het schoolteam alle succes toe met de verdere schoolontwikkeling.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus

Kleuteronderwijs - Leergebieden

- wiskundige initiatie
- wetenschappen en techniek
- mens en maatschappij

Lager onderwijs - Leergebieden

- wiskunde
- wetenschappen en techniek
- mens en maatschappij

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Curriculum

- Onderwijsaanbod

Onderwijs - Begeleiding

- Leerbegeleiding

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op.

3.1.1.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Voldoet

De kleuteronderwijzers streven bij de kleuters de ontwikkelingsdoelen van wiskundige initiatie in voldoende mate na. Dat gebeurt vanuit een thematisch, levensecht en geïntegreerd onderwijsaanbod. De kleuters krijgen kansen om spelenderwijs wiskundige inzichten op te doen. De kleuteronderwijzers stimuleren hen om denkend, handelend en sprekend wiskundige problemen op hun niveau op te lossen. Zij bevorderen hun zelfstandigheid met gevarieerde werkvormen. De kleuteronderwijzers voorzien in een rijk materialenaanbod. Zij spelen geregeld mee met de kleuters en zijn zodoende in staat om zorg op maat te verstrekken.

3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wetenschappen en techniek

Voldoet niet

De kleuteronderwijzers streven bij de kleuters de ontwikkelingsdoelen van wetenschappen en techniek in onvoldoende mate na. Het onderwijsaanbod is onvoldoende doelgericht, waardoor de volledigheid en het evenwicht niet gegarandeerd zijn. Hierdoor is ook de evaluatiepraktijk onvoldoende doelgericht.

3.1.1.3 Kleuteronderwijs: mens en maatschappij

Voldoet niet

De kleuteronderwijzers streven bij de kleuters de ontwikkelingsdoelen van mens en maatschappij in onvoldoende mate na. Het onderwijsaanbod is onvoldoende doelgericht, waardoor de volledigheid en het evenwicht niet gegarandeerd zijn. Hierdoor is ook de evaluatiepraktijk onvoldoende doelgericht.

3.1.1.4 Kleuteronderwijs: mens en maatschappij en Kleuteronderwijs: wetenschappen en techniek en Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Curriculum	De kleuteronderwijzers creëren een positief, aangenaam en veilig school- en
Onderwijsaanbod	klasklimaat. De rode draad in alle groepen is de aandacht voor welbevinden en
<i>Referentiekader</i>	betrokkenheid. De kleuteronderwijzers hebben een hart voor de kleuters en
<i>Planning</i>	spelen vaak met hen mee. Zo bouwen zij boeiende dialogen met de kleuters op,
<i>Evenwichtig en volledig</i>	waarbij zij hen uitdagen om zelfstandig en in samenspraak met anderen
<i>Samenhang</i>	problemen op hun niveau aan te pakken en op te lossen. Kleuters krijgen
<i>Brede harmonische vorming</i>	voldoende leerkansen om actief te exploreren en te experimenteren. De
<i>Actief leren</i>	kleuteronderwijzers maken geregeld excursies om de omgeving van de school
	te verkennen. Ook nodigen zij experts uit in de klas.

De onderwijsinspectie kon tijdens de lesobservaties vaststellen dat de kleuteronderwijzers voor een geïntegreerd thematisch onderwijsaanbod zorgen, waarbij zij de kleuters stimuleren om handelend, sprekend en denkend de hun omringende wereld te verkennen en wiskundige inzichten op te bouwen.

Er is in de planning een beperkte afstemming van de thematische activiteiten op de leerplannen van mens en maatschappij en wetenschappen en techniek. Naar afspraak op schoolniveau baseren de kleuteronderwijzers zich op een tweetal dominante doelen per thema die zij uit een koepelgebonden instrument selecteren. Daaraan koppelen zij enkele leerplandoelen, maar deze selectie gebeurt vooral vanuit verantwoordingsperspectief. Bij de concrete activiteiten melden de kleuteronderwijzers ter verantwoording steeds dezelfde dominante doelen uit het koepelgebonden instrument, ook al betreft het verschillende leergebieden of domeinen. De kleuteronderwijzers kunnen voor deze werkwijze geen sluitende verklaring geven. Concrete lesdoelen die een zicht geven op de reële verwachtingen van de kleuteronderwijzers ten aanzien van de kleuters worden vrijwel nooit geformuleerd. Dit hindert een fijnmazige evaluatie van de activiteit en van de prestaties van de kleuters. Door de beperkte aandacht voor de leerplandoelen kunnen zij de volledigheid van het onderwijsaanbod niet garanderen. Sommige kleuteronderwijzers bewaken wel het doelenaanbod uit het koepelgebonden instrument maar niet dat uit het leerplan. Zij geven aan dat zij nog zoeken naar een efficiënte bewakingsmethode. Veel leerplandoelen komen impliciet en expliciet aan bod tijdens hoekenwerk en weerkerende activiteiten. In de afdeling is nog maar een beperkte aanzet om daarover afspraken te maken in functie van doelgericht aanbod, verticale samenhang en opvolging. De beperkte leerplandoelgerichtheid zet zich ook door naar de evaluatiepraktijk.

De kleuteronderwijzers hebben een aantal vaste thema's gekoppeld aan een gradueel opgebouwde thematische streefwoordenschat. Voor de andere thema's zijn hierover geen afspraken gemaakt. Ook voor wiskundige initiatie beschikken de meeste kleuteronderwijzers over een begrippenlijst, maar er zijn verschillende lijsten in omloop, en de kleuteronderwijzers gebruiken die enkel als inspiratiebron. Zij bewaken het begrippenaanbod veeleer intuïtief, niet systematisch. Hierdoor kunnen zij de graduele opbouw van de thematische en wiskundige woordenschat niet garanderen en opvolgen. De kleuteronderwijzers van de jongste kleuters werken klasdoorbrekend in twee niveaugroepen waarbij elke kleuteronderwijzer op het gepaste niveau aan begripsvorming werkt.

De kleuteronderwijzers zorgen voor een doorgaans rijk, evenwichtig en gevarieerd onderwijsaanbod. Zij verrijken de klashoeken thematisch met waardevolle speelleermaterialen - waarvan vele zelfgemaakt - in functie van wereldoriëntatie en wiskundige initiatie. De thema's zijn in de klassen met een rijke visuele ondersteuning duidelijk herkenbaar, zowel twee- als driedimensionaal.

De kleuteronderwijzers werken thematisch waarbij zij inspelen op de interesses en de leefwereld van de kleuters. Een aantal thema's volgt de jaarkring, andere zijn gekozen door de kleuteronderwijzer en ook de kleuters krijgen meer en meer de kans om zelf thema's aan te reiken. Sommige kleuteronderwijzers hebben oog voor occasionele thema's. De kleuteronderwijzers werken enkele thema's klasdoorbrekend uit. Jaarlijks kiezen de teamleden van de school een centraal thema, zoals dit jaar 'uitvinders'. Hiermee willen de teamleden vooral inspelen op het domein techniek omdat dit tot op heden maar een beperkte invulling kreeg.

De kleuteronderwijzers maakten afspraken die de graduele opbouw van onder meer de kalenders, de pictogrammen, de zelfstandige werkvormen en de ontmoetingsfiches stroomlijnen. Zij bouwen het keuzebord, waarbij de kleuters zelfstandig hun dagactiviteiten leren kiezen, stelselmatig op. Ook leren de kleuters gaandeweg om met contractwerk vrije en verplichte taken in de tijd te spreiden. De kleuteronderwijzers trainen de zelfstandigheid van de kleuters met onder meer stappenplannen en constructieschema's. Er is doorheen de kleuterafdeling een sterke groei van de mate waarin de kleuters autonoom kunnen handelen en spelen.

De kleuteronderwijzers bieden de kleuters heel wat wiskundige ervaringskansen. De kleuters kunnen wegen en meten in het hoekenaanbod. Toch zijn er in een aantal klassen gemiste kansen om kleuters meer met natuurlijke maten te laten meten. Tijdens de kring en in de hoeken werken de kleuters op hun niveau met getallen. De kleuteronderwijzers zorgen voor hoekenpictogrammen met de voorstelling van het getal en het getalbeeld. In het bijzonder de puzzellijn is in alle klassen gelijkgericht en samenhangend uitgewerkt. De kleuteronderwijzers bewaken de evolutie van de puzzelvaardigheid van de kleuters.

De kleuters leren zich oriënteren in de omringende wereld. Dagelijks is er aandacht voor de gradueel opgebouwde dag-, week- en maandkalenders. De kleuters leren de ruimte van de klas en de school te verkennen, en verwerven de eerste inzichten in een plattegrond.

In Wintam ligt het accent op MOS (Milieu op school), in Hingene op mobiliteitseducatie. De kleuters krijgen kansen om hun fietsvaardigheid op het domein van de school te oefenen. Het schoolteam stelt hiervoor fietsjes ter beschikking. De kleuteronderwijzers maken hun kleuters al van jongs af attent op de gevaren van het verkeer. Kleuters nemen deel aan de strapdag, een initiatief om stappen en fietsen te promoten. De kleuteronderwijzers verkennen met hun kleuters de natuur in en buiten de school. Zij schakelen de klas en de schooltuin in om de kleuters te leren zaaien en planten, en maken kennis met dieren in hun biotoop, zowel in de klas als daarbuiten. Kleuters leren afval sorteren en composteren. De kleuteronderwijzers tonen met onder meer de fruitdag hun aandacht voor gezonde voeding. Zij bevorderen de sociale relaties van hun kleuters door hen kennis te laten maken met bejaarden en mensen met een beperking.

De meeste kleuteronderwijzers stellen een fotoboek met foto's uit de familiale kring ter beschikking. De foto's zetten de kleuters aan om met elkaar te spreken en verhogen hun welbevinden. Fotoboeken met foto's van klasactiviteiten zijn nog niet geïntroduceerd. De kleuteronderwijzers gebruiken de klascomputer en de website om foto's over de klasactiviteiten te delen met de kinderen en de ouders.

Sommige kleuteronderwijzers hebben nog moeite om het elektronische planningsinstrument te bedienen. Uit gesprekken blijkt dat zij het instrument niet als gebruiksvriendelijk ervaren en dat de selectie van leerplandoelen omslachtig en tijdrovend is. Dit zorgt naar eigen zeggen voor planlast en frustratie.

Curriculum
Onderwijsorganisatie
Onderwijstijd
Klasmanagement

De planning van onder meer weerkerende activiteiten en hoekenwerk kan efficiënter gebeuren. De introductie van ontmoetingsfiches is hier een eerste aanzet toe. De diepgang en doelgerichtheid ervan zijn leerkrachtafhankelijk.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen
Leermiddelen

De kleuteronderwijzers beschikken over gevarieerde speelleermaterialen. Sommigen geven aan dat een deel van die inventaris met eigen middelen is aangeschaft.

De kleuteronderwijzers verrijken de winkels thematisch met te verkopen voorwerpen. Zij afficheren de prijs met een cijfer en een getalbeeld. Niet in elke winkel zijn materialen voor boodschappenlijstjes of weegschalen beschikbaar. De aandacht voor getallen en cijfers in het klasbeeld bij de oudste kleuters is veeleer beperkt.

De seizoenen en de maanden krijgen een cyclische voorstelling, terwijl de meeste andere tijdschakels lineair voorgesteld worden.

Het aanbod aan tafels waarin de kleuters kunnen experimenteren met zand en kindvriendelijke weegschalen is beperkt.

In de meeste klassen krijgen de kleuters te weinig kansen om ICT-toepassingen in functie van wiskundige initiatie en wereldoriëntatie te gebruiken. Veel klassen hebben geen vaste computer. In beide vestigingsplaatsen zijn tablets en laptops beschikbaar. Praktische problemen en inefficiënte afspraken hinderen een vlot gebruik ervan.

Materieel beheer
Infrastructuur

Sommige kleuterklassen zijn beperkt in oppervlakte, waardoor er minder speelleerhoeken kunnen ingericht worden. De kleuteronderwijzers trachten hier op een creatieve wijze mee om te gaan door hoeken geregeld te wisselen.

Evaluatie Evaluatiepraktijk <i>Evenwichtig en representatief</i> <i>Kindvolgsysteem</i> <i>Leerlingvolgsysteem</i> <i>Gericht op bijsturing</i>	De kleuteronderwijzers monitoren het welbevinden en de betrokkenheid van de kleuters systematisch. Hierover maakten zij afspraken. De kleuteronderwijzers observeren en evalueren de kleuters ook op basis van de groeilijnen van een koepelgebonden referentiekader. Jaarlijks organiseren zij een observatieweek. De kleuteronderwijzers houden een observatieschrift bij, waarin zij gegevens over spontane en gerichte observaties noteren. De kleuteronderwijzers registreren hun bevindingen in het elektronische kindvolgsysteem. Zij toetsen de kennis van de wiskundige woordenschat met een begrippentest. Zij schakelen enkele genormeerde testen in die onder meer het wiskundig inzicht en de schoolrijpheid onderzoeken. Omdat de concrete activiteiten zelden gelinkt worden aan specifieke leerplandoelen en aan concrete lesdoelen, is het moeilijk om hier bij de observaties en evaluaties systematisch van uit te gaan. Dit hypothekeert de doelgerichtheid van de evaluatie. De meeste kleuteronderwijzers hebben niet de gewoonte om na de afronding van een thema kritisch op dat thema te reflecteren om te borgen wat goed ging en bij te sturen waar nodig.
Evaluatie Rapporteringspraktijk	De kleuteronderwijzers bereiden de oudergesprekken – de babbeluurtjes – zorgvuldig voor.
Begeleiding Leerbegeleiding <i>Beeldvorming</i> <i>Zorg</i>	De onderwijzers geven de kleuters leerbegeleiding door intensief met de kleuters mee te spelen en hen de nodige individuele aandacht en zorg te geven. De zorgleerkrachten geven hen daarbij een effectieve ondersteuning, onder meer door de motoriek van de kleuters te bevorderen met behulp van een oefenprogramma. Dit stimuleert de totale ontwikkeling van de kleuters.
Professionalisering Deskundigheidsbevordering	Een zorgleerkracht die motorische ondersteuning biedt, volgde hiervoor specifieke nascholing die ze met collega's deelt.

3.1.1.5 Lager onderwijs: wiskunde

Voldoet

De leerlingen bereiken de eindtermen voor wiskunde in voldoende mate. Het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk zijn voldoende gradueel opgebouwd, volledig en evenwichtig. De onderwijzers bewaken de onderwijskwaliteit op basis van de beschikbare evaluatiegegevens en sturen deze bij indien nodig.

Curriculum Onderwijsaanbod <i>Referentiekader</i> <i>Planning</i> <i>Evenwichtig en volledig</i> <i>Samenhang</i> <i>Brede harmonische vorming</i> <i>Actief leren</i>	Het onderwijsaanbod voor wiskunde is voldoende volledig, samenhangend en evenwichtig. De onderwijzers werken in realistische contexten. De onderwijzers baseren zich voor het onderwijsaanbod op twee onderwijsleerpakketten: de eerste graad en de twee volgende graden gebruiken een verschillend onderwijsleerpakket. Zij vertrouwen erop dat beide onderwijsleerpakketten voldoende rekening houden met de leerplandoelen en op elkaar aansluiten. Enkele onderwijzers leggen bewust verbanden tussen wiskunde en andere leergebieden, zoals muzische vorming en wereldoriëntatie. Dit komt de horizontale samenhang ten goede.
---	---

De analyse van koepelgebonden eindtoetsen was de aanleiding om enkele aspecten van wiskunde bij te sturen. Zo spraken de onderwijzers een stappenplan voor de toepassingen af, kozen zij voor meer concreet materiaal bij breuken en spraken zij af om extra in te zetten op getallenkennis en bewerkingen. De stappenplannen komen slechts in beperkte mate in het klasbeeld voor. De meeste onderwijzers stellen breuken voor met concrete en schematische materialen. Om aan de behoefte van een sterkere automatisering tegemoet te komen, schakelen sommige onderwijzers dagelijks korte tussendoortjes in om hoofdrekenen en getallenkennis te trainen.

De leerlijn in functie van klokkelezen staat niet op punt. Uit gesprekken blijkt dat het onderwijsaanbod niet voldoende over de leerjaren gespreid is en dat de didactische aanpak tot onvoldoende efficiëntie leidt.

Curriculum
Onderwijsorganisatie

De onderwijstijd voor wiskunde is in sommige klassen onevenredig groot ten koste van andere leergebieden, en niet afgestemd op de richtlijnen van de eigen koepel.

Sommige onderwijzers kiezen voor een gestuurde, frontale aanpak en een lange instructiefase. Deze aanpak staat in tegenstelling tot de zelfredzaamheid die in de kleuterafdeling wordt beoogd. Toch is een langzame verandering merkbaar, waarbij een aantal onderwijzers actieve werkvormen inschakelt en korte, krachtige instructies geeft. Zij geven de leerlingen kansen om experimenterend, explorerend en handelend met concrete materialen wiskundige inzichten op te bouwen en problemen op te lossen. Vaak kunnen de leerlingen hun eigen werk zelfstandig corrigeren met verbeterleutels. De mate waarin de leerlingen kansen krijgen om actief te meten, vermindert naarmate de leerlingen ouder worden.

Over de zelfstandige werkvormen maakten de onderwijzers geen afspraken. De opbouw vanuit de kleuterafdeling wordt niet consequent doorgetrokken. De aanpak van contractwerk en hoekenwerk is niet consistent in de lagere afdeling. Sommige onderwijzers laten de leerlingen tijdens hoekenwerk in carrouselvorm allerlei wiskundige problemen oplossen. De invulling van contractwerk is leerkrachtafhankelijk. Sommige onderwijzers geven alle leerlingen dezelfde opdrachten, anderen differentiëren de opdrachten op maat van de leerlingen. De mate waarin onderwijzers klasdoorbrekend samenwerken, is leerkrachtafhankelijk.

De visuele ondersteuning voor wiskunde is verschillend. De onderwijzers kunnen groeien door hierover afspraken te maken: voor welke aspecten gebruiken we visuele ondersteuning, wat tonen we al dan niet permanent en waar in de klas komt onze wiskundehoek? De voorstelling van referentiematen vertoont verschillen tussen de klassen. Hierover zijn geen afspraken gemaakt. Niet alle onderwijzers visualiseren de referentiematen in het klasbeeld. In de klassen hangen analoge klokken. Digitale klokken zijn meestal niet permanent in het klasbeeld aanwezig. Het gebruik van getallenassen als didactische ondersteuning wordt in de bovenbouw niet doorgetrokken. Het gebruik van andere didactische hulpmiddelen is leerkrachtafhankelijk. De onderwijsinspectie stelt vast dat tal van leerlingen moeite hebben om cijfers zorgzaam en correct te schrijven.

De onderwijzers kunnen groeien door afspraken te maken over efficiënt klasmanagement om storend gedrag van sommige leerlingen te beperken. Bestaande initiatieven in die zin verdienen verdere uitbreiding en verdieping.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen
Leermiddelen

De onderwijzers beschikken naar eigen zeggen niet over een inventaris waarin de beschikbare wiskundematerialen staan vermeld en de plaats waar ze die kunnen vinden. Veel materialen zijn over de klassen verspreid. Dit belemmert het efficiënt gebruik ervan.

Wat kloklezen betreft is het individuele oefenmateriaal verouderd en in enkele klassen beperkt in aantal. Individuele oefenklokjes met geïntegreerde wijzers zijn niet beschikbaar. Het individuele breukenmateriaal is redelijk eenzijdig.

De kansen om in de klas wiskundige oefeningen op de computer te maken, zijn beperkt. Niet in alle klassen beschikken de leerlingen over een goed werkende computer. Tablets en laptops bieden door praktische problemen weinig soelaas. Ook de internetverbinding laat het soms afweten. Anderzijds neemt het schoolteam het initiatief om de leerlingen te leren programmeren.

Sommige onderwijzers ondervinden moeite met het gebruik van ICT-toepassingen en hebben behoefte aan gerichte ondersteuning en nascholing.

Materieel beheer
Infrastructuur

Enkele kleine klaslokalen belemmeren naar eigen zeggen de organisatie van gevarieerde werkvormen, zoals hoekenwerk.

Evaluatie Evaluatiepraktijk <i>Evenwichtig en representatief</i> <i>Kindvolgsysteem</i> <i>Leerlingvolgsysteem</i> <i>Gericht op bijsturing</i>	De onderwijzers gebruiken de toetsen van de onderwijsleerpakketten, die ze vaak aanpassen aan de eigen behoeften. In de meeste graden schakelen de onderwijzers toetswijzers in. Klas 4 en klas 6 nemen deel aan genormeerde toetsen van de eigen koepel. Foutenanalyses zijn in één onderwijsleerpakket structureel ingebouwd. In klassen waar dit niet het geval is, analyseren de onderwijzers de evaluatiegegevens niet diepgaand. De zorgleerkrachten evalueren de leerlingvolgsysteemtesten voor wiskunde. Onderwijzers doen hun best om ook vanuit de eigen expertise en de opgedane kennis over de leerlingen de remediëring vorm te geven.
Evaluatie Rapporteringspraktijk	De onderwijzers koppelen in het rapport terug met een cijferscore en een gewenste score of een mediaan. De commentaren in het rapport zelf zijn veeleer beperkt. De onderwijzers voorzien uitgebreidere commentaren op de meegegeven toetsen. Zij kiezen ervoor om vooral mondeling tijdens een oudercontact terug te koppelen. De oudercontacten worden degelijk voorbereid. De onderwijzers voegen ook de resultaten van het leerlingvolgsysteem aan het rapport toe.
Begeleiding Leerbegeleiding <i>Beeldvorming</i> <i>Zorg</i>	De onderwijzers schakelen de differentiatiematerialen van de onderwijsleerpakketten in. De meeste onderwijzers differentiëren vooral qua volume en tijd. Enkele onderwijzers kiezen bewust voor differentiatie qua niveau. Zij verdelen de klasgroep in drie niveaugroepen volgens het 'BVH'-principe (basisleerstof, verdieping en herhaling). De sterkste leerlingen kunnen na een korte instructie zelfstandig aan de slag. De leerlingen die ondersteuning nodig hebben, krijgen die in de groep van de klasleerkracht. Deze schakelt sterke leerlingen ook als minijuf of –meester in. Sommige sterke leerlingen krijgen extra uitdagende wiskundetaken. Het team kan verder groeien door na te denken over de inschakeling van zinvollere uitbreidingstaken.
Professionalisering Deskundigheidsbevordering	Weinig onderwijzers volgden recent individuele nascholing in functie van wiskunde. Teamnascholing over binnenklasdifferentiatie is gepland voor de nabije toekomst.

3.1.1.6 Lager onderwijs: wetenschappen en techniek

Voldoet niet

De leerlingen bereiken de eindtermen voor wetenschappen en techniek in onvoldoende mate. Verschillen tussen onderwijzers zorgen voor breuklijnen in het onderwijsaanbod. Hierdoor is dat onvoldoende doelgericht, volledig en evenwichtig. De aandacht voor dit leergebied is vestigingsplaatsafhankelijk. Het domein techniek is onvoldoende geïntegreerd in het onderwijsaanbod. De verticale samenhang is beperkt. In een aantal klassen voorzien de onderwijzers onvoldoende onderwijstijd voor dit leergebied. De evaluatie- en rapporteringspraktijk zijn te weinig breed en doelgericht en richten zich teveel op de reproductie van kennis.

3.1.1.7 Lager onderwijs: mens en maatschappij

Voldoet niet

De leerlingen bereiken de eindtermen voor mens en maatschappij in onvoldoende mate. Verschillen tussen onderwijzers zorgen voor breuklijnen in het onderwijsaanbod. Hierdoor is dat onvoldoende doelgericht, volledig en evenwichtig. De aandacht voor dit leergebied is vestigingsplaatsafhankelijk. De verticale samenhang is beperkt. In een aantal klassen voorzien de onderwijzers onvoldoende onderwijstijd voor dit leergebied. De evaluatie- en rapporteringspraktijk zijn te weinig breed en doelgericht en richten zich teveel op de reproductie van kennis.

3.1.1.8 Lager onderwijs: mens en maatschappij en Lager onderwijs: wetenschappen en techniek

Curriculum	Het schoolteam beschouwt de twee nieuwe leergebieden mens en
Onderwijsaanbod	maatschappij, en wetenschappen en techniek als één leergebied, namelijk
<i>Referentiekader</i>	wereldoriëntatie. In dit verslag wordt deze term aangehouden.
<i>Planning</i>	
<i>Evenwichtig en volledig</i>	De kwaliteit van het onderwijsaanbod voor wereldoriëntatie vertoont
<i>Samenhang</i>	inhoudelijke en kwalitatieve verschillen tussen onderwijzers onderling en ook
<i>Brede harmonische vorming</i>	tussen de beide vestigingsplaatsen. De meeste onderwijzers in Wintam staan
<i>Actief leren</i>	met de implementatie van de uitgangspunten en de doelgerichtheid van het leerplan verder dan hun collega's in Hingene.
	De onderwijsaanpak vertoont in enkele klassen kenmerken van een vroegere praktijk die niet aansluit bij de verwachtingen van het leerplan maar die sommige teamleden wel willen bestendigen. In enkele klassen krijgt wereldoriëntatie een minimale aandacht. Dit leidt in enkele klassen tot een intuïtief, onevenwichtig, onvolledig, weinig doelgericht onderwijsaanbod op basis van aanvoelen of persoonlijke voorkeur. Andere onderwijzers daarentegen slagen erin om een rijk en doelgericht onderwijsaanbod te garanderen. Deze kwaliteitsverschillen maken dat het onderwijsaanbod voor wereldoriëntatie breuklijnen vertoont. De focus die de school de afgelopen jaren op tijds- en ruimtekaders legde en de afspraken die de teams maakten, leidden nog niet tot een gelijkgericht gebruik ervan. In sommige klassen ontbreken cruciale kaders in het klasbeeld. Ook gebruiken weinig onderwijzers deze kaders voldoende dynamisch, bijvoorbeeld om de actualiteit te duiden.
	In sommige klassen vertonen de planningsdocumenten, zoals de dag- en jaarplanning, weinig sporen van concrete lesinhouden en bijhorende leerplandoelen. De pedagogische begeleidingsdienst bezorgde de schoolteams per leerjaar overzichtslijsten van de leerplandoelen. De mate waarin deze gebruikt en bewaakt worden, is leerkrachtafhankelijk. Hierdoor ontstaan hiaten in het aanbod waarvan men zich niet bewust is. Ook missen de meeste onderwijzers zicht op de verticale samenhang. In enkele klassen geven de onderwijzers leerstof die niet op het niveau van de leerlingen is afgestemd of brengen ze weinig relevante en leerplandoelgerichte leerinhouden aan op het niveau van weetjeskennis.

De onderwijzers gebruiken een onderwijsleerpakket dat gericht is op de cursorische aanbreng van functionele kennis. De grote autonomie van de onderwijzers inzake leerstofplanning en de beperkte schoolafspraken hinderen de verticale opbouw. Enkele onderwijzers behandelen bepaalde thema's opvallend domeinspecifiek. Zij besteden veel tijd aan bijvoorbeeld de aanbreng van tijds- en ruimtekaders, zonder dat deze voldoende dynamisch in andere thema's toegepast worden.

De onderwijzers kiezen de thema's vooral zelf. Zij houden hierbij wel rekening met de interesses en de leefwereld van de leerlingen. De mate waarin de leerlingen zelf thema's kunnen aanreiken is beperkt.

Wintam legt een speciale klemtoon op MOS (milieu op school), terwijl Hingene mobiliteitseducatie benadrukt.

De aandacht voor de 'High Five' – in functie van enkele belangrijke sociale vaardigheden - leeft vooral in Wintam. In Hingene gaat de aandacht bij sociale vaardigheden op de leefrapporten. Het multiculturele aspect krijgt onder meer invulling met de organisatie van een culturele dag. Ook scherpen de onderwijzers de emotionele en morele gevoeligheid van hun leerlingen aan met deelname aan waardevolle solidariteitsacties. De onderwijzers geven de oudste leerlingen inzicht in de Mensen – en Kinderrechten en in enkele maatschappelijke vraagstukken, zoals de ongelijke verdeling van middelen.

Enkele onderwijzers benutten de klas en de schooltuin om de leerlingen te laten planten, zaaien en kippen houden. Leerlingen leren afval sorteren, bewust omgaan met afval en composteren. De leerlingen zorgden voor een bijenhotel. De onderwijzers leren de leerlingen wat gezonde voeding is, en stimuleren de consumptie van fruit.

De leerlingen krijgen een doorgedreven veiligheidstraining om – onder meer tijdens de strapdag - de stap- en fietsvaardigheden te verwerven. Zij worden gesensibiliseerd om te voet of met de fiets naar de school te komen. De onderwijzers stimuleren het gebruik van fluo veiligheidsvestjes. Zij nemen, gemonitord door de lokale politie, deel aan een voetgangers- en fietsersexamen. De school verdiende jaar na jaar het '10/10 label'.

Sommige onderwijzers verkennen de ruime schoolomgeving intensief tijdens talrijke excursies. Oudere leerlingen leren reizen met fiets, bus en trein. De leerlingen bezoeken parken en natuurgebieden. Een aantal onderwijzers nodigt experts uit om tijdens geleide wandelingen of in de klas les te geven. Tijdens culturele evenementen kunnen de leerlingen hun blik op de wereld verruimen.

Klas 6 gaat jaarlijks op sneeuwklas. Beide vestigingsplaatsen bereiden deze meerdaagse activiteit grondig voor en zorgen voor een degelijk uitgewerkte leerlingenbundel.

Het domein techniek krijgt een veeleer beperkte invulling. De graduele opbouw ervan staat niet op punt. De schoolteams organiseren wel een techniekweek, bezoeken Technopolis en beschikken over techniekkoffers, maar de integratie van techniek in de thema's staat aan het begin van een ontwikkelingstraject. In Wintam gaf de directeur waardevolle aanzetten om de leerlingen geregeld met techniek in contact te brengen en hun technisch denkvermogen te stimuleren. Ook richtte hij uitdagend hoekenwerk in, waarbij de leerlingen met stappenplannen technische constructies leren bouwen. Sommige onderwijzers organiseren techniekproefjes om meer inzicht te krijgen in het technisch proces van onder meer technische constructies, elektrische stroomkringen en waterkracht. Oudere leerlingen voeren wateronderzoek uit en bezoeken een milieuboot. Bij het bezoek aan een secundaire technische school nemen de oudste leerlingen deel aan een technische doe-dag.

Curriculum In sommige klassen wijkt de onderwijstijd voor dit leergebied aanzienlijk af van
Onderwijsorganisatie de richtlijnen van de eigen koepel.

De mate waarin de onderwijzers de thema's visueel ondersteunen, is leerkrachtafhankelijk. In enkele klassen is de visuele ondersteuning rijk, in andere is ze miniem.

De didactische aanpak en de gebruikte werkvormen verschillen naargelang de onderwijzer en de vestigingsplaats. De mate waarin de onderwijzers erin slagen om een krachtige onderwijs- en leeromgeving op te bouwen is divers. Soms krijgen de leerlingen de kans om actief aan de slag te gaan. In andere klassen kiezen de onderwijzers voor een strakke, gestuurde onderwijsstijl, waarbij de leerlingen een beperkte inbreng hebben. Dit uit zich ook in de uitwerking van individualiserende werkvormen zoals contractwerk en hoekenwerk. Hierover maakten de onderwijzers geen afspraken, wat een gelijkgerichte graduele opbouw van de zelfsturende vaardigheden belemmert.

Materieel beheer In de meeste klassen stellen de onderwijzers verzorgde themabundels voor de
Uitrusting leerlingen op.
Ontwikkelingsmaterialen
Leermiddelen Sommige teamleden ondervinden moeite om in het elektronisch
 agendasysteem leerplandoelen te selecteren en het doelenaanbod te bewaken.

Het ICT-gebruik in functie van wereldoriëntatie is beperkt door onder meer technische problemen zoals beschikbaarheid en bruikbaarheid. Hierdoor missen de leerlingen kansen om de computer in de klas te gebruiken om informatie op te zoeken.

De lokale bibliotheek van Wintam doneerde haar kinderboekencollectie aan de school. Hierdoor beschikt Wintam over een rijke collectie kinderboeken, waaronder ook tal van informatieve boeken. In Hingene bezoeken de leerlingen de lokale bibliotheek maandelijks.

In de meeste klassen zijn de windrichtingen in het klasbeeld zichtbaar. De schoolteams gaven een aanzet voor de opbouw van een omgevingsboek.

Een aantal onderwijzers kijkt met de leerlingen op tv naar een kinderjournaal. Sommige onderwijzers brengen zelf krantenartikelen mee om op de actualiteit in te gaan. De mate waarin de leerlingen dit zelf doen of kunnen beschikken over een papieren kinderkrant is leerkrachtafhankelijk.

Materieel beheer
Infrastructuur

Sommige onderwijzers maken efficiënt gebruik van de schooltuin.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Kindvolgsysteem
Leerlingvolgsysteem
Gericht op bijsturing

De meeste toetsen richten zich op de reproductie van feitenkennis. De aandacht voor brede evaluatie van onder meer de vaardigheden en attitudes staat bij de meeste onderwijzers, enkele uitzonderingen niet in acht genomen, aan het begin van een ontwikkelingstraject. De mate waarin de evaluatie gekoppeld is aan concrete leerplandoelen is leerkrachtafhankelijk. In een aantal hogere klassen krijgen de leerlingen als voorbereiding op de toets een overzichtsblad waarop de belangrijkste te studeren kenniselementen zijn weergegeven.

De onderwijzers maken weinig gebruik van zelfevaluatie door de leerlingen of van peer-evaluatie, waarbij leerlingen elkaar beoordelen. Ook is het in de meeste klassen nog geen gewoonte om bij het begin van een les het concrete lesdoel te expliciteren en om tijdens het leerproces of aan het einde van de les tijd te nemen voor evaluatie en reflectie.

De schoolteams kunnen groeien door nog meer in te zetten op het zoeken naar en erkennen van leerlingentalenten.

Evaluatie
Rapporteringspraktijk

In het rapport vermelden de onderwijzers een cijferscore per thema. Dit cijfer slaat meestal op het resultaat van de thematoets. De bijgevoegde commentaren zijn beperkt. De onderwijzers geven aan dat zij vooral tijdens de oudercontacten – de babbeluurtjes – terugkoppelen over de ontwikkeling van de leerlingen. Deze contacten worden degelijk voorbereid.

In de rapporten van sommige klassen zijn weinig of geen evaluatiegegevens over wereldoriëntatie opgenomen.

De schoolteams kozen voor een leefrapport, waarin zij de ouders feedback geven over de socio-emotionele ontwikkeling van de leerlingen.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

Tijdens de leerbegeleiding hebben de zorgleerkrachten relatief weinig aandacht voor aspecten van wereldoriëntatie.

Begeleiding
Afstemming met partners

De schoolteams kunnen rekenen op een grote ouderbetrokkenheid. De onderwijzers schakelen geregeld ouders en grootouders in.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering

De meeste onderwijzers geven aan dat ze weinig of geen individuele nascholing volgden over wereldoriëntatie.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De school gaat op systematische wijze de situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne na. Dat blijkt uit de regelmaat waarmee ze controles uitvoert. Daardoor kent ze de tekorten en is ze waakzaam voor ongunstige veranderingen in de omgeving waarin wordt onderwezen en men leerlingen begeleidt. De school is bezig met de voorbereiding en uitwerking van een nieuwbouwproject.

Uit de controles en adviezen van externe controlediensten, de interne dienst (preventieadviseur) en de externe dienst, blijkt dat er nog enkele aspecten verbetering nodig hebben. Zo beschikt de school wel over een poetsrooster maar niet over een preventief onderhoudsprogramma en zijn opmerkingen van de externe dienst zoals de tegenvallende akoestiek van de turnzaal en de veiligheid van de ladders nog niet aangepakt of in de planning opgenomen. De preventieadviseur beschikt over een te beperkte tijd om de taak uit te voeren, wat leidt tot avond- en weekeindwerk. De preventieadviseur kan de aandachtspunten die zij in haar rondgang registreert nog dynamischer in de planning opnemen. Het jaarplan kan concreter gemaakt worden door ook een raming van de kosten op te nemen. De school beschikt niet over alle MSDS-fiches (veiligheidskaarten over de producten met gevaarlijke eigenschappen). Een kleine minderheid van de toiletten beschikt niet over een lavabo, de nodige handdroogmiddelen of over een afsluitbare deur. De school geeft aan dat de beveiliging van het glas opgenomen is in een actieplan voor 2018. De onderwijsinspectie vraagt de school om een risicoanalyse op te stellen in functie van eventuele rookmelders in de zolder die op de evacuatie-route ligt, de houten trap in vestigingsplaats Hingene en de aanpassing van de draairichting van de deuren die op de vluchtweg liggen.

De school krijgt een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Omwille van de systematiek waarmee de school tekorten opspoot en wegwerkt, vertrouwt de onderwijsinspectie op het beleidsvoerend vermogen van de school om de resterende tekorten weg te werken.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarden	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet bao - art. 62,6°)	ja
Neemt de school de reglementering inzake vakantieperioden en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht? (decreet bao - art. 62,8°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen? (decreet bao - art. 62,10°)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 37)	ja
• geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhangen	ja
• de bijdrageregeling	ja
• de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal	ja
• het recht op inzage door de ouders en hun recht op toelichting bij de gegevens die op de leerling betrekking hebben, waaronder de evaluatiegegevens die worden verzameld door de school	ja
• informatie over extra-murosactiviteiten	ja
• de afspraken in verband met het rookverbod	ja
• het reglement inzake tucht en schending van de leefregels van de leerlingen, met inbegrip van een preventieve schorsing, een tijdelijke uitsluiting of een definitieve uitsluiting en inzake de beroepsprocedure voor de definitieve uitsluiting, inbegrepen het hanteren van redelijke en haalbare termijnen	ja
• de procedures volgens welke getuigschriften worden toegekend, met inbegrip van de beroepsprocedure	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de afspraken in verband met onderwijs aan huis	ja
• richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen	ja
• afspraken in verband met huiswerk, agenda's, leerlingenevaluatie en rapporten	ja
• de wijze waarop de leerlingenraad, de schoolraad en de ouderraad in voorkomend geval wordt samengesteld	ja
• de vermelding dat bij schoolverandering leerlingengegevens worden overgedragen naar de nieuwe school tenzij, en voor zover de regelgeving de overdracht niet verplicht stelt, de ouders er zich expliciet tegen verzetten na op hun verzoek deze gegevens te hebben ingezien	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (decreet bao - art. 37)	ja
Is er een schoolwerkplan waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 47)	ja
• de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt	ja
• de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen	ja
• de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert	ja
• de voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de werkvormen met andere scholen van gewoon/buitengewoon onderwijs	ja
• de wijze waarop de school via haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid werkt aan de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al haar leerlingen	ja

Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving? (decreet bao - art. 28)	ja
Voert de school een zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid met het oog op de optimale leer- en ontwikkelingskansen van alle leerlingen? (decreet bao - art. 153 septies)	ja
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van een getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Worden de notulen van de klassenraad met betrekking tot het getuigschrift aangelegd en bewaard? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Verloopt het afleveren van de verklaringen aan leerlingen die geen getuigschriften basisonderwijs krijgen, correct? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Respecteert de school het recht op 28 lestijden per week? (decreet bao - art. 48)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Onderwijsaanbod

Doelgerichtheid In het pedagogisch project van 2006 formuleert het schoolteam een aantal duidelijke opties. Vooreerst wil het christelijk geïnspireerd kwaliteitsonderwijs bieden. Die kwaliteit drukt zich volgens het schoolteam in de eerste plaats uit in een hoge mate van welbevinden en betrokkenheid van de leerlingen en de teamleden. Het schoolteam wil een school voor verdraagzaamheid creëren met aandacht voor solidariteit in een multiculturele omgeving. Het wil waarden doorgeven zoals perspectief bieden op een gelukkige en positieve toekomst, het unieke in elk kind naar boven halen en verbondenheid en solidariteit tonen met anderen. Het wil een totale, maximale en harmonische vorming bieden en vertrekken vanuit ervaringen van kinderen. Het wil kinderen opvolgen en ondersteunen samen met het zorgteam. Om dit allemaal te realiseren, werkt het schoolteam samen met de ouders, de externe begeleiders en met de lokale gemeenschap.

Ondersteuning De beide vestigingen kozen ervoor om in hun prioriteitenplanning voor wereldoriëntatie eigen accenten te leggen. Zo legt de vestigingsplaats in Wintam de klemtoon op MOS (Milieu op school) en in Hingene op mobiliteitseducatie. Beide vestigingen ondernemen tal van acties om hieraan te werken. Zij doen daarbij ook een beroep op ouders en externe hulpverleners. Beide projecten komen in de school tot leven en de talrijke certificaten aan de schoolpoort illustreren de inzet van iedereen.

Werken aan een positief en veilig leer- en leefklimaat staat hoog in het vaandel bij de teamleden. Zij ontwikkelen hiervoor diverse initiatieven en activiteiten. Zo zijn er acties op schoolniveau waarbij teamleden en ouders sociale vaardigheden op een ludieke wijze aanbrengen. Deze worden verder getraind in de klassen en geëvalueerd in het leefrapport.

De leerlingenpopulatie is een weerspiegeling van de lokale gemeenschap met weinig anderstalige leerlingen. Toch wil het schoolteam aandacht geven aan multiculturaliteit. Dit uit zich in solidariteitsacties en activiteiten waar andere culturen in de schijnwerpers staan. De kinderen komen in contact met de mogelijkheden die de samenleving biedt voor zorg en opvang van bejaarden en personen met een beperking. Zo gaan er klassen op bezoek naar een rusthuis of worden personen met een beperking mee ingeschakeld om leerlingen te ondersteunen. Het schoolteam neemt deel aan plaatselijke initiatieven van de parochie en de gemeente. Het schoolteam streeft werkelijkheidsgericht onderwijs na en bevordert het actief leren. Het schoolteam benut de belevingskansen uit de schoolomgeving. De klassen gaan geregeld op uitstap, zowel te voet als met de fiets. Deze uitstappen zijn doorgaans gekoppeld aan het lopende onderwijsthema.

De excursies richten zich op de school en de ruime omgeving. Oudere leerlingen gebruiken daarbij de fiets of reizen met het openbaar vervoer. Het schoolteam organiseert voor de eindklas een meerdaagse extramurosactiviteit.

Het schoolteam wil een totale persoonlijkheidsontwikkeling nastreven en organiseert hiervoor verschillende projecten. Om kinderen in contact te brengen met kunst zijn er kunstprojecten uitgewerkt in beide afdelingen. De beeldende realisaties op de speelplaats in Hingene in samenwerking met een professionele kunstenaar getuigen daarvan. De klassen bezoeken jaarlijks culturele evenementen of zij nodigen kunstenaars uit op school. In het schoolteam zijn aanzetten om op schoolniveau meer aandacht te geven aan het domein techniek zoals stilstaan bij uitvindingen, oude gebruiksvoorwerpen identificeren en analyseren en doorschuifactiviteiten bij techniekopdrachten. Het schoolteam wil de talenten van de leerlingen bovenhalen. De oudste leerlingen organiseren 'got talent'-middagen waar alle leerlingen aan kunnen deelnemen. Dikwijls werken schoolprojecten naar het jaarlijks schoolfeest toe waar kinderen hun verworven vaardigheden en realisaties kunnen tonen. De lessen van lichamelijke opvoeding worden gegeven door een specifieke leermeester en de klasleerkracht. Het naschoolse sportaanbod kent de laatste jaren minder bijval. Vele leerlingen nemen buiten de schooluren immers deel aan activiteiten van allerlei verenigingen, waaronder sportclubs. In de kleuterafdeling stuurt de zorgleerkracht een bewegingsprogramma aan waarbij gerichte oefeningen de neurologische en motorische ontwikkeling stimuleren. Om het wereldbeeld van de kleuters en leerlingen te verruimen, maken de teamleden gebruik van speelleermaterialen en visuele voorstellingen. De digitale borden en het uitgebreide boekenaanbod dragen daartoe bij. Hoewel het schoolteam over een reeks tablets en laptops beschikt, is de mate waarin de kleuters en de leerlingen in de klas met ICT-toepassingen kunnen werken in een aantal klassen beperkt en in enkele gevallen onbestaande. De beschikbaarheid en de bruikbaarheid ervan hangen in grote mate af van de handhaving van enkele praktische afspraken, zoals het herladen na gebruik. Het team van de lagere afdeling heeft een doorgaande lijn uitgewerkt in functie van leren leren. Voor sociale vaardigheden en ICT is deze nog niet volledig uitgewerkt. De teamleden nemen diverse initiatieven maar er zijn nog geen afspraken op schoolniveau om een doorgaande lijn uit te werken. Het schoolteam kan rekenen op een grote ouderbetrokkenheid. De (groot)ouders brengen de kleuters tot in de klassen waardoor er een vlotte informatiedoorstroming mogelijk is. Ouders komen regelmatig helpen in de school en de ouderraad organiseert en ondersteunt diverse schoolactiviteiten.

Doeltreffendheid Het schoolteam evalueert op het einde van elk schooljaar de algemene werking van de school. Opvallende zaken communiceren de directeurs in de wekelijkse nieuwsbrief naar de teamleden. Acties die het schoolteam onderneemt om het onderwijsaanbod te verlevendigen, worden informeel geëvalueerd. Zo nodig neemt het maatregelen en stuurt het de werking bij waar nodig. Zo faciliteert het schoolteam de deelname aan de openluchtklassen en voorziet het een individueel aangepast traject voor de thuisblijvers. Om de personeelsvergaderingen efficiënt te laten verlopen, zijn er verschillende overlegstructuren. De personeelsvergaderingen richten zich meestal op de beide vestigingen in functie van een gelijkgerichte informatiedoorstroming en de uitwisseling van ervaringen. Af en toe vergaderen de vestigingsplaatsen of de kleuter- en lagere afdeling apart. Een aantal teamleden volgt naast de teamnascholingen jaarlijks individuele sessies om de kwaliteit van het onderwijsaanbod te verhogen. De verworven inzichten geven zij door op personeelsvergaderingen en op informele wijze. Om te leren van elkaar waren er in het verleden al initiatieven om bij elkaar te hospiteren. Liefst blijven de teamleden dan in de eigen vestigingsplaats. Het schoolteam zoekt naar mogelijkheden om de interne expertise beter aan te wenden. De meeste graadleerkrachten overleggen om samen het onderwijsaanbod te plannen. Overleg om de verticale samenhang te ondersteunen is leerkracht- en vestigingsplaatsafhankelijk. In de vestigingsplaats Wintam wordt de zorgleerkracht in toenemende mate ingeschakeld als co-teacher in functie van binnenklasdifferentiatie.

Ontwikkeling Het schoolteam wil het nascholingsbeleid verstevigen door in te zetten op de vorming van teamleden in functie van verdieping en vernieuwing. Dit uit zich onder meer door de verwerving van nieuwe inzichten over binnenklasdifferentiatie opgedaan door enkele teamleden tijdens nascholingen. De beide directeurs benadrukken dat ze de inzet van de leerkrachten waarderen en dat ze sterk rekening houden met de draagkracht van de collega's.

4.2 Leerbegeleiding

Doelgerichtheid De beide directeurs combineren de deeltijdse ambten van directeur en zorgcoördinator. Door de druk van de directietaak komt de opdracht van de zorgcoördinator naar eigen zeggen in het gedrang. Dit heeft een impact op het aantal beschikbare zorguren. Twee andere zorgleerkrachten nemen een deel van de taken van de zorgcoördinator op zich. Deze situatie bemoeilijkt een efficiënte zorgwerking op het niveau van de leerlingen, de teamleden en de school.

Het schoolteam stelde recent, onder meer tijdens een pedagogische studiedag, een gezamenlijke zorgvisie op waarin vooral algemene streefdoelen opgenomen zijn. De directeurs stellen de haalbaarheid van meer concrete zorgdoelen in vraag. De zorgvisie is nog in volle ontwikkeling.

Het schoolteam geeft aan dat een hoog welbevinden en een grote betrokkenheid van de leerlingen en de teamleden prioritaire aandacht krijgen. Dit vertaalt zich in de zorgvisie en de zorgpraktijk. Welbevinden en betrokkenheid worden geregeld gescreend. De teamleden geven aan dat het aantal leerlingen met behoefte aan socio-emotionele ondersteuning – leerlingen met gedragsproblemen – langzaam maar zeker toeneemt. Zij schakelen sociogrammen in om zicht te krijgen op de relaties in de klasgroepen.

De visie op concrete leerbegeleiding, waarbij de leerlingen ondersteuning krijgen in functie van sommige didactische knelpunten, is minder uitgesproken.

Recent schoolden enkele zorgleerkrachten zich bij in functie van handelingsgericht werken. De theoretische principes zijn verkend maar in veeleer beperkte mate in de zorgpraktijk doorgedrongen. De planmatige zorg, waarbij de teamleden uitgaan van een heldere zorgvraag van de leerling en enkele doelen vooropstellen binnen een bepaalde tijdsduur, en waarbij de teamleden de effecten van het plan tussentijds evalueren en de planning bijsturen, is nog geen kenmerk van de schoolcultuur. De weinig planmatige leerbegeleiding voor bijvoorbeeld wiskunde betekent in de praktijk dat zorgleerkrachten soms met korte en wisselende ad hoc interventies op vraag van de klasleerkrachten bezig zijn waarbij ze slechts een beperkte tijd aan een hardnekkig wiskunde probleem van een leerling kunnen besteden.

Ondersteuning De concrete leerbegeleiding richt zich vooral op de leergebieden Nederlands en wiskunde. Heel wat zorgoverleg verloopt informeel. Formeel overleg vindt plaats tijdens multidisciplinair overleg. Hier is ook het CLB bij betrokken.

Het multidisciplinair overleg wordt efficiënt voorbereid. Hier worden de leerlingen die een verhoogde zorg nodig hebben geselecteerd. Tijdens het multidisciplinair overleg spreken de teamleden, het CLB en de ouders in enkele gevallen stimulerende, compenserende, remediërende of dispenserende maatregelen af die zij vastleggen in een individueel handelingsplan. Voor heel wat leerlingen stelden de teamleden een begeleidingsfiche op. Zij werken nu al een tijd met een elektronisch leerlingvolgsysteem, waarin zij onder meer de resultaten van de leerlingvolgsysteemtesten, de gesprekken en zorginterventies registreren. Hiermee aan de slag gaan betekende voor enkele teamleden een grote inspanning waar ze soms nog mee worstelen.

De orthotheek van de school is redelijk beperkt. Zij bevat vooral werken over persoonlijkheidsstoornissen. Orthodidactische lectuur is amper voorhanden. De orthodidactische kennis van de meeste teamleden, bijvoorbeeld over de aanpak van wiskunde problemen, is gering. Hierdoor hebben teamleden moeite om hun onderwijsaanbod af te stemmen op het niveau dat de zorgleerlingen nodig hebben.

De kleuteronderwijzers zijn tevreden over de samenwerking met de zorgleerkrachten. Een zorgleerkracht specialiseerde zich met nascholing om de motorische ontwikkeling van de kleuters te bevorderen. Ook de kinderverzorgster krijgt een belangrijke onderwijskundige taak toegewezen.

In de lagere afdeling in Wintam werken de zorgleerkrachten vooral klasintern mee met de klasleerkracht, tijdens het zogenaamde 'co-teaching'. In Hingene is de klasexterne aanpak de favoriete keuze. De onderwijsinspectie merkt een verschuiving van de zorginspanningen naar meer klas- en schoolexterne ondersteuning. De zorgleerlingen werken in kleine groepjes buiten de klas met de zorgleerkracht, of de ouders krijgen het advies om de steun van een logopedist in te roepen. Heel wat leerlingen krijgen ondersteuning van externe experts, zoals gon-leerkrachten (geïntegreerd onderwijs), logopedisten, psychologen, revalidatiemedewerkers en kinesisten. De teamleden geven aan dat ook heel wat ouders zelf actief externe experts inschakelen. Het schoolteam reflecteert niet op de toename van de schoolexterne hulpverlening en op de mate waarin de eigen draagkracht in vraag wordt gesteld. De teamleden spannen zich wel in om goede contacten met de externe experts te behouden. De gon-leerkrachten stellen voor elke leerling een individueel handelingsplan op, dat zij nauwgezet uitvoeren en bewaken.

De meeste onderwijzers van de tweede en derde graad maken geen foutenanalyse op bij de toetsen van het onderwijsleerpakket. De onderwijzers van de eerste graad gebruiken een onderwijsleerpakket waarbij deze een vaste plaats kreeg. De zorgleerkrachten nemen het op zich om de leerlingvolgsysteemtoetsen te analyseren en de gegevens met de klasleerkrachten te bespreken.

De teamleden bestuderen binnenkort het thema binnenklasdifferentiatie op een pedagogische studiedag. Sommige klasleerkrachten hebben moeite om indien nodig naar een concreet niveau af te dalen en de leerlingen manipulerend inzichten te laten versterken. De onderwijzers geven aan dat ze vooral differentiëren qua hoeveelheid en tijd. Enkele onderwijzers zijn voortrekkers van de niveaudifferentiatie, waarbij zij de klas in drie niveaugroepen opdelen en elke groep de gepaste aandacht geven. Zij schakelen ook sterke leerlingen in die de andere leerlingen kunnen helpen. Hierover volgden zij een opleiding bij een externe onderwijspartner.

De leerbegeleiding voor de sterkere leerlingen kan verder groeien. Zo krijgen zij wel aangepaste oefeningen voor onder meer wiskunde, maar kan de mate waarin zij autonoom op hun niveau uitdagende en complexe problemen leergebiedoverstijgend kunnen leren oplossen, verhoogd worden.

Sommige teamleden geven aan dat ze van het CLB (Centrum voor leerlingenbegeleiding) een concretere hulp verwachten bij een aantal doorwegende zorgdossiers.

Jaarlijks houden de teamleden overgangsbesprekingen om de leerlingen te bespreken.

De teamleden – zowel klas- als zorgleerkrachten – investeren tijd en moeite in de oudercontacten, die ze degelijk voorbereiden. Zij betrekken de ouders bij de zorg voor hun kinderen tijdens oudergesprekken. De teamleden voeren indien nodig kindgesprekken, en betrekken op die wijze de leerlingen bij de eigen leerbegeleiding. Zij tonen interesse voor de leerlingen en zijn luisterbereid.

De kleuteronderwijzers zorgen voor een lage drempel voor de ouders. De ouders mogen hun kleuters tot in de klas begeleiden, waardoor de overgang van thuis naar school vlot verloopt en het welbevinden van de kleuters optimale kansen krijgt. De meeste teamleden zorgen voor een goede overgang tussen de kleuter- en de lagere afdeling. Zij organiseren gezamenlijke activiteiten voor de oudste kleuters en de leerlingen van klas 1. De onderwijzers nemen tijds- en ruimtecadavers van de kleuterafdeling over. Spijtig dat de vaardigheden die de kleuters in de kleuterafdeling leerden in functie van zelfsturing en zelfstandigheid niet in elke vestigingsplaats doorgetrokken worden naar de lagere afdeling. Het schoolteam kiest ervoor om bij de overgang van de kleuter- naar de lagere afdeling dezelfde klassamenstelling te behouden. Dit leidt soms tot onevenwichtige parallele groepen. De overgang naar het secundair onderwijs verloopt vlot. De onderwijzers bezoeken met hun leerlingen secundaire scholen, waar zij actief kennis maken met het onderwijsaanbod.

De zorgleerkrachten geven aan het spijtig te vinden dat zij geregeld van lokaal moeten veranderen.

Doeltreffendheid De teamleden geven aan dat zij niet de gewoonte hebben om als team de kwaliteit van de leerbegeleiding kritisch te evalueren en te bewaken. Zij evalueren de zorginterventies vooral terloops, tijdens of na de interventie. Zij hebben de concrete zorgwerking en dus ook de inzet van zorguren en de taakverdeling nog niet grondig geëvalueerd. Zij geven aan tijd te kort te hebben voor efficiënte leerlingenbegeleiding.

In de scholengemeenschap is een zorgplatform opgericht, dat de zorgleerkrachten actief ondersteunt. Zij wisselen ervaringen en materialen uit. Met intervisie leren de zorgleerkrachten om elkaars inzet positief-kritisch te bekijken.

Ontwikkeling Tijdens de bevraging over de leerbegeleiding blijkt dat de schoolleiding op dit moment een beperkt zicht heeft op de verdere ontwikkeling van de leerbegeleiding.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap De school bestaat uit twee vestigingsplaatsen, Hingene en Wintam, elk met de kenmerken van een aparte en volledige basisschool. Het schoolbestuur stelde per vestigingsplaats een halftijdse directeur aan. De beide directeurs nemen bovenop hun directieambt de functie van halftijds zorgcoördinator op zich. Zij verdelen de taken onderling en nemen de verantwoordelijkheid voor de eigen vestigingsplaats op. Elke directeur heeft een eigen leiderschapsstijl en pedagogisch management. De teamleden waarderen de directeurs en voelen zich door hen ondersteund. De directeurs geven de teamleden op participatieve en democratische wijze inspraak. Collegialiteit en wederzijds respect zijn belangrijk.

Nieuwe teamleden kunnen rekenen op een klasbezoek met verslag en nabespreking. Systematische functionerings- en coachingsgesprekken zijn nog geen vast onderdeel van de schoolcultuur. Binnen de teams zijn enkele werkgroepen opgericht, waarvan de meeste een organisatorische taak hebben. Er zijn twee werkgroepen met pedagogisch-didactische inhoud: rond mobiliteitseducatie en MOS (Milieu op school).

Visieontwikkeling De beide directeurs ronden eerstdaags een introductie cursus voor directeurs af. Die verruimde hun visie en gaf impulsen aan de visieontwikkeling van de school. De pedagogische begeleidingsdienst heeft de school structureel ondersteund met onder meer pedagogische studiedagen en deelname aan personeelsvergaderingen. Klemtonen waren daarbij onder andere de aandacht voor dominante doelen in de kleuterafdeling, de opbouw van tijds- en ruimtekaders en muzische vorming. Het schoolteam heeft samen een visietekst in functie van zorg opgesteld.

Er is een verschil in de veranderingsbereidheid van de teamleden. In een aantal gevallen blijkt de aanpak van enkele teamleden niet te sporen met de verwachtingen van de leerplannen.

Teamleden beschikken over een redelijk grote autonomie. Deze geeft aanleiding tot een opvallende diversiteit en tot breuklijnen in het onderwijsaanbod. Zij belemmert de gelijkgerichtheid van het team. De diversiteit is merkbaar zowel op het vlak van de verschillen tussen teamleden onderling als tussen de beide vestigingsplaatsen.

Besluitvorming Voor de beide teams zijn er gezamenlijke personeelsvergaderingen. Af en toe, in functie van de noodzaak, vergaderen de vestigingsplaatsen of de kleuter- en de lagere afdeling apart. Tijdens de vergaderingen krijgen de teamleden de kans om zelf ook agendapunten aan te reiken.

Om de teamleden gelijkgericht te informeren over aspecten van de schoolwerking koos de schoolleiding voor een wekelijkse briefing via mail. De teamleden zijn tevreden over deze werking. Beide teams geven aan dat informeel overleg een belangrijke plaats inneemt in de school. Hierbij bestaat de kans dat afspraken niet worden vastgelegd. Sommige teamleden geven aan behoefte te hebben aan meer formeel overleg, maar dat de tijd hen vaak ontbreekt. Wintam beschikt over een leerlingenraad. De leerlingenraad in Hingene heeft opgehouden te bestaan.

Beide schoolteams kunnen rekenen op een grote ouderbetrokkenheid. De teamleden zetten in op een doorgedreven communicatie met de ouders. Deze voelen zich welkom in de school.

Kwaliteitszorg Jaarlijks evalueren de teamleden het voorbije schooljaar. De directeurs bespreken de resultaten van de koepelgebonden genormeerde eindtoetsen met de teams en sturen het onderwijsaanbod waar nodig bij. Zo koos het schoolteam voor een aangepaste aanpak van enkele aspecten van wiskunde. Het schoolteam hanteert toetsen van het leerlingvolgsysteem. Het kan nog groeien door deze op langere termijn te analyseren en zodoende tendensen te herkennen.

De ouders geven aan tevreden te zijn over de school. Ook de leerlingen uiten hun tevredenheid. De teamleden doen hun best om aangehaalde knelpunten gepast aan te pakken. Zij namen deel aan een psychosociale welzijnsbevraging.

Soms duren de overgangen tussen de speeltijden en de daaropvolgende lessen te lang, en komen sommige teamleden te laat naar de speelplaats. Dit alles laat kostbare onderwijstijd verloren gaan.

De keuze voor een elektronisch plannings- en kindvolgsysteem zorgt voor technische problemen. Niet alle teamleden zijn vaardig genoeg om hiermee vlot om te gaan. Ook hebben teamleden moeite om - wat de leerplandoelenkeuze betreft - het bos door de bomen te zien.

Talenbeleid Het schoolteam detecteert de talige noden van de leerlingen door observaties, methodetoetsen en genormeerde testen. In de kleuterafdeling is de beeldvorming beperkt. De teamleden zorgen voor een veilig en stimulerend pedagogisch klimaat waarbinnen leerlingen met talige noden worden gestimuleerd om actief deel te nemen aan het onderwijsleerproces. Het schoolteam heeft aandacht voor een communicatief taalgebruik. De (kleuter)onderwijzers gebruiken diverse werk- en groeperingsvormen die de communicatie en interactie tussen de leerlingen bevorderen. De keuze van het onderwijsleerpakket voor Nederlands in de lagere afdeling is gebaseerd op de kennis van het leerplan en is ingevoerd als preventieve maatregel om taalachterstanden te vermijden. Het team neemt diverse initiatieven om het lezen te bevorderen. Vanaf de derde klas is taalinitiatie Frans ingeroosterd. Vooral voor leerlingen met een leerstoornis neemt de school compenserende maatregelen. (Kleuter)onderwijzers houden bij de evaluatie van de verschillende leergebieden eerder weinig rekening met de talige mogelijkheden van de leerlingen. Het schoolteam spant zich in haar communicatie met ouders in om op een zo helder en verstaanbaar mogelijke wijze informatie uit te wisselen. De communicatie verloopt doorgaans vlot.

GOK- en zorgbeleid Het schoolteam baseert zijn zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid deels op de analyse van data en brengt de noden van alle leerlingen in kaart. Het heeft een correct beeld van het aantal leerlingen dat vanuit het eerste leerjaar doorstroomt tot het zesde leerjaar zonder leerachterstand op te lopen. Het zet diverse acties op om de doorstroom te bevorderen. Het schoolteam heeft een visie ontwikkeld over de wijze waarop het zijn zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid vorm wil geven. Het organiseert de acties vanuit vrij algemene doelen die door een brede analyse aansluiten bij de noden van de leerlingen. Om dit beleid vorm te geven, stelt het echter geen operationele korte- en/of langetermijndoelen voorop om de zorg voor en de gelijke onderwijskansen van alle leerlingen te garanderen. De acties (op leerling-, leraren- en schoolniveau) die het uitwerkt, sluiten grotendeels aan op de schoolvisie en op de algemeen geformuleerde doelen. Door vooral het te laat komen tegen te gaan, is er ook aandacht voor kleuterparticipatie. Het schoolteam evalueert in beperkte mate de effecten van de acties binnen zijn zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid. Het schoolteam heeft in zijn professionaliseringsbeleid aandacht voor de deskundigheidsbevordering van een beperkt aantal teamleden met het oog op het schooleigen zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De kleuteronderwijzers richten zich op een levensecht thematisch onderwijsaanbod op basis van de interesses van de kleuters en verrijken de hoeken met een gevarieerd materialenaanbod.
- De kleuteronderwijzers stimuleren het probleemoplossend denken door de kleuters kansen te geven om te handelen en te dialogeren.
- De kleuteronderwijzers bevorderen de zelfstandigheid en zelfsturing van de kleuters.
- De kleuteronderwijzers en de onderwijzers garanderen een positief, veilig en aangenaam klasklimaat.
- De onderwijzers zetten de differentiatieoefeningen van de onderwijsleerpakketten in om zowel de sterkere als de minder sterke leerlingen te ondersteunen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De teamleden verrijken het onderwijsaanbod met gevarieerde zinvolle acties in functie van het pedagogisch project zoals de acties rond mobiliteitseducatie, MOS (milieu op school) en binnen- en buitenschoolse sportactiviteiten.
- De teamleden organiseren boeiende evenementen in functie van kunst en cultuur.
- De teamleden werken jaarprojecten uit met de hele school.
- In de kleuterafdeling introduceren de zorgleerkrachten werkvormen die de motoriek van de kleuters stimuleren.
- De teamleden bewaken en bevorderen het welbevinden en de betrokkenheid van de leerlingen systematisch.
- De teamleden bevorderen de ouderparticipatie, waardoor de (groot)ouders zich welkom voelen, betrokken worden bij zorgoverleg en intensief samenwerken met het schoolteam.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het gedreven, hardwerkende schoolteam wordt aangestuurd door gedreven en hardwerkende directeurs.
- De directeurs garanderen een democratisch en participatief leiderschap.
- De directeurs zorgen voor gevarieerde en gedifferentieerde personeelsvergaderingen en voor wekelijkse informatiebriefings.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De kleuteronderwijzers kunnen afspraken maken om de thematische en wiskundige begrippen doelgericht en in verticale samenhang aan te brengen en te bewaken.
- De kleuteronderwijzers kunnen de ontmoetings- en hoekenfiches verder doelgericht uitwerken.
- De kleuteronderwijzers kunnen de aandacht voor het meten met natuurlijke maten versterken.
- De onderwijzers kunnen in een aantal klassen de visuele ondersteuning voor wiskunde op punt stellen voor wat de verticale samenhang inzake wiskundekaders aan de wand en in het klasbeeld betreft.
- De onderwijzers kunnen met foutenanalyses en de daarbij horende remediërvorstellen de leerbegeleiding voor wiskunde versterken.
- De onderwijzers kunnen de didactiek in functie van kloklezen optimaliseren en tegelijk het klassikale en individuele materialenaanbod voor kloklezen op punt stellen.
- Sommige teamleden kunnen hun didactische aanpak van een sterke leerkrachtensturing ombuigen naar een meer begeleidende stijl die de zelfstandigheid van de leerlingen bevordert.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het schoolbestuur en de schoolleiding kunnen maatregelen nemen om de druk op het ambt van de zorgcoördinator weg te nemen, zodat deze de zorg op zowel kind-, leraar- als schoolniveau kan garanderen.
- De teamleden kunnen hun orthodidactische kennis, inzichten en vaardigheden in functie van wiskunde met nascholing op punt brengen en de beschikbare orthotheek aanvullen met orthodidactische achtergrondinformatie.
- De onderwijzers kunnen de differentiatie, die nu vooral gericht is op tijdsduur en hoeveelheid, verbreden naar vormen van niveaudifferentiatie, waarbij zij voor sommige leerlingen afdalen naar een lager instructie- en inoefenniveau, hierbij ondersteund met de nodige individuele didactische materialen.
- De teamleden kunnen de planmatige en handelingsgerichte leerbegeleiding versterken.
- De onderwijzers kunnen de eerstelijnszorg op een hoger niveau brengen zodat de beweging richting schoolexterne zorg afgeremd kan worden.

Wat betreft het algemeen beleid

- De autonomie en vrijblijvendheid van een aantal teamleden kan omgebogen worden naar een meer gelijkgerichte en doelgerichte teamsamenwerking.
- De schoolleiding kan de ambities om de toekomstgerichte visie op leerbegeleiding op korte en middellange termijn uit te werken, verhogen.
- De teamleden kunnen het formeel overleg en de verankering van gemaakte afspraken optimaliseren.
- De teamleden kunnen ervoor zorgen dat in elke vestigingsplaats de leerlingen inspraak krijgen in het schoolbeleid.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De kleuteronderwijzers moeten het onderwijsaanbod voor de leergebieden mens en maatschappij en wetenschappen en techniek afstemmen op de verwachtingen van het leerplan en zorgen voor een samenhangend, volledig, doelgericht en evenwichtig aanbod.
- De onderwijzers moeten het onderwijsaanbod voor de leergebieden mens en maatschappij en wetenschappen en techniek afstemmen op de verwachtingen van het leerplan en zorgen voor een samenhangend, volledig, doelgericht en evenwichtig aanbod.

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

BEPERKT GUNSTIG

- voor **de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'**
 - voor het **kleuteronderwijs** omwille van het niet voldoen aan de onderwijsdoelstellingen voor mens en maatschappij, wetenschappen en techniek.
 - voor het **lager onderwijs** omwille van het niet voldoen aan de onderwijsdoelstellingen voor mens en maatschappij, wetenschappen en techniek.

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **09-02-2020** opnieuw een controle uit.

Door artikel 215 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs (zoals gewijzigd bij decreet van 23-03-2018), wijzigt vanaf 1 september 2018 het advies "beperkt gunstig" in een "**gunstig advies**".

Dit betekent dat de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen voortgezet wordt.

GUNSTIG

- voor **de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'**.
- voor **de overige erkenningsvoorwaarden**.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Frans DE BIE de inspecteur-verslaggever	Maurits VAN DEN BOSSCHE en Dirk DE OST de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	